

RAS

Japansk Spets

2004-2007

Japanska spetsens ursprung – en beskrivning av rasens historia bakgrund och utveckling

Enligt FCI's rasstandard påstås rasen ha uppstått ur tysk spets.

"Japansk spets anses härstamma från den stora, vita tyska spets, som infördes till Japan via Sibirien och nordöstra Kina. Rasen ställdes ut första gången i Tokyo 1921. 1925 importerades två par vita spetsar från Kanada och fram till 1936 skedde import från Kanada, USA, Australien och Kina. Till slut korsades deras avkomma för att uppnå en bättre ras. 1948 fastställde den japanska kennelklubben en rasstandard som fortfarande gäller."

Dock säger NSA (Nippon Spitz association – en oberoende Japansk rasklubb) att det finns inga bevis som stöder teorin om ursprunget ur tysk spets trots att många "tror" att raserna har samma ursprung. NSA anser att historien är mer komplex än så.

Deras teorier säger att den första inhemska vita spetsen kom ifrån Nordamerika i början av 1920 talet. Enligt information via en uppfödare i Tokyo vid namn Terumasa Tokita berättade han för en Japansk kynolog på 1950-talet i en kynologisk skrift (*Aiken no Tomo*) att de första vita spetsarna som anlände till Japan kom med ett kanadensiskt räddningsfartyg som var sänt till Tokyo med förnödenheter efter en jordbävning 1923. En samlare och begiven hund hundälskare som fick tag i denna spets lyckades på något vis få tag på fler liknande exemplar och började avla dem så smått. De flesta av dess hundar levde i nord-östra Tokyo och var tydligen ganska vanliga i Tokyo på den tiden. Det rapporterades också att den första spetsen i den här gruppen var ägd av Tokita själv och var 40,2 cm hög i manken och vägde 11,25 kg. Storleken på den hunden och faktum att de första importerade exemplaren hade nordamerikanskt ursprung gör att man lätt kan ana att hundarna ej var helt renrasiga American Eskimo.

Vidare importerades ytterligare vita spetsar med hjälp affärsmän och diplomater som tog med sig hundar från sina resor. Men det finns ingen ytterligare information om någon vidare avel på dessa individer. NSA anser att American Eskimo inte borde ha kunnat göra någon större betydelse för rasen då antalet individer torde ha varit ganska få.

Man tror att vändpunkten för rasen var på 30-talet när ett rejält antal hundar kom in ifrån Manchuriet i Ryssland till Japan.

Efter långa militära och politiska kampanjer på fastlandet mot Kina och Ryska imperiet hade Japan tagit total kontroll över Manchuriet (som begynte i att skapa Staten of Manchukou 1932) och många japanska tekniker och officerer bosatte sig i området.

Några av dem levde i de norra landområdena bredvid gränsen till Östsibirien hade fattat tycke för och hade i sina hem en typ av långhåriga vita spetsar som Ryssarna hade tagit in och gett dem det vanliga välkända namnet "Laika".

De var medelstora - små hundar (30-35 max 40 cm) som karaktäriserades av vackra mjuka rent vita pälsar och mörka ögon och nos. De var mer eleganta och hade mer rent vit päls än de tidigare kända Amerikanska eskimo hundarna.

NSA tillhandahåller inga detaljer om ursprungshundarna i Manchuriet, men det är tydligt att dessa hundar är en helt annan typ än de typiska nordöstra Ryssland-Asien hade. (Östsibiriska lajkor och "Dogs of Chukchi" osv, alla dessa hundar är stora hundar med en relativt sträv, mestadels grå, fawn eller fläckig päls). Dock tror vi att en variant av den lilla vita lajkan var populär i ryska familjer som hade det gott ställt i slutet av förra decenniet.

Några Europeiska och Amerikanska kynologer hävdar att dessa vita Laikor också hade ursprunget ur eller tom var, tysk spets. Trots det så måste man förstå att andra långhåriga vita spetshundar har varit kända sedan mycket gamla tider i de norra regionerna i Ryssland.

Det finns en bild från början av 1900-talet som föreställer en man på den arktiska tundran (från vad man kan förstå från hans klädsel) omringad av några vita spetsar som påminner om samojeden och lajkan och därmed också Japanska spetsen. Han tros tillhöra "Nenets folket" som var duktiga jägare, fiskare och också välkända för att ha dessa vackra vita hundar som ryssarna böt till sig under namnen "Nenets", "Laika" och "Samojed".

Mellan år 1890 och 1910 kunde ryska byteshandlare som verkade i ovanstående områden förse fiskare med ett stort antal arktiska hundar för sina expeditioner. De flesta var av den större varianten som användes som slädhundar (ur vilka den moderna samojeden kommit) men det finns också flertalet beskrivningar av mindre vita hundar.

En italiensk forskare beskriver dessa vita hundar i sin dagbok från en resa år 1900 som "en extremt smart liten vit hund som dom kallar 'mexikanen' pga. sin päls på bakdelen som bildar utstående byxor". Beskrivningar av mindre vita arktiska spetsar som Nenets hade visar också att deras hundar togs ner i storlek på 1800-talet och att de användes som bytesvaror genom hela ryska kungadömet och att det finns samband med dessa vita hundar och de små Laikorna som kom till öst senare.

Möjligheten finns alltså att dessa vita Laikor hade ursprung ifrån spetsar som kom till Östsibirien direkt från Alaska och/eller Canada. I så fall måste den Japanska spetsen ses som en linje ur den amerikanska spetsen där flertalet exemplar kom till Japan via Ryssland/Manchuriet.

Hur som helst, Nippon Spitz Association har en version om hur hundarna kom till Japan där man bygger på teorier om Japanska Civila officerer som var i Manchuriet med Empiriska Armén och hade uppgiften att utveckla och föda upp hundar för militära ändamål. Några av dem drog fördel av det och utnyttjade möjligheten att komma runt de annars strikta införselregler som fanns för hundar. På så vis kunde de, när de var lediga, ta med sig ett antal exemplar av den här rasen till deras hemland. De flesta av dessa importörer kom till Nagoya, som naturligt blev centrum för utvecklingen och uppfödning av rasen i Japan.

Ytterligare en tes om ursprunget är att rasen är en direkt utveckling ur Samojeden. Men den hypotesen är minst trolig. Tesen baserar sig enbart på det faktum att innan Japanska Spetsen var känd och erkänd kallades hunden ofta som "Samo" eller "Small samojed" pga. likheten med stora vita arktiska slädhundar som kom till Japan först 1916. Det är dock troligt att de spetsar som importerades från Manchuriet kan ha varit släkt med de hundar som Samojeden härstammar ifrån.

Raserna har många likheter, men man måste också se att det finns många olikheter som bl.a. storleken. Det är den viktigaste skillnaden och ingenstans i de japanska beskrivningarna finns hundar beskrivna som så stora att de skulle kunna misstänkas ha släktskap med den moderna samojeden.

Det finns statistik från 1959 där det största antalet hundar håller sig inom måtten 34-39 cm både tik och hanar. Endast 5% av hundarna var större än 43 cm.

Rasen har utvecklats ur dessa hundar som kom till Japan i början av 1900-talet. Med materialen man sammanställde och på 1920 och 1930-talet jobbade japanska kynologer med att "skapa" den Japanska Spetsen. Det arbetet som de så framgångsrikt gjort, kom till en halt under andra världskriget.

Efter andra världskriget fanns endast ett fåtal Japanska Spetsar kvar och den stora efterfrågan på rasen gjorde att rasen okontrollerat blandades upp med flertalet raser, bl.a. Tysk spets, American Eskimo, Samojed, Pomeranian och till och med oidentifierade vita hundar.

Som tur var blev skadan inte allvarlig tack vare snabb insats från dedikerat rasfolk. 1948 skrevs den första standarden med hjälp av Japansk Kennelklubb, standarden godkändes 1953.

Den första registrerade Japanska Spetsen hette Hakuryu och var född den 6 augusti 1947 efter hanen Koma och tiken Shinju.

1959 grundades rasklubben Nippon Spitz Association som arbetar hårt för rasens bevarande. De har publicerat historik och information om de hundar som grundade rasen och fortsätter dokumentationen även idag med publikationer om historik och bilder.

Slutsatsen vi drar ifrån resonemanget är:

- 1) Rasen var ursprungligen skapad ur minst 2 varianter av hundar. Amerikan Eskimo dogs och den vita Ryska spetsen (laikan) som kom till Japan via Manchuriet.
- 2) Huruvida man använt tyske spetsen för att skapa den Japanska Spetsen debatteras än idag, dock kan man anta att de har viss inblandning i rasen via den Amerikanska Eskimohunden.
- 3) Man kan antagligen utesluta att JS skulle vara direkt nerkommen ur samojeden.
- 4) Efter andra världskriget blev rasen lidande av inblandning av flertalet raser, men rasen räddades tack vare idogt arbete till vad den är idag.

Japanska Spetsen i Sverige.

Till Sverige kom den Japanska Spetsen 1973. Det var Andoleason of Golden Meadow som var den första hunden att komma till Sverige importerad av: Mai Andreasson. Den hunden blev grundare till rasen här i Sverige tillsammans med bröderna Hover och Hawk of Kagetsuland. Alvretens och Ceholms Kennel var de första rasfantasterna i Sverige och de importerade flertalet hundar som har haft stor betydelse för rasen.

Det man hade problem med under rasens utveckling i Sverige har varit storleken då standarden har hoppat upp och ner. Till slut kom en slutgiltig storlek på rasen som är ganska givmild och därav finns fortfarande de stora variationerna av storleken man kan se idag.

Den Japanska standarden är tydlig i sin strävan efter en elegant, nobel och smidig hund med robust temperament utan att vara skällig. Skälligheten har också varit ett problem i Japan då rasen användes som vakthund direkt efter världskriget. Hunden skulle larma om inkräktare närmade sig det egna territoriet, dock har man i Japan arbetat med att få bort skälligheten för att kunna bibehålla rasen som sällskapshund. Dock finns vaktinstinkten kvar, hårdare på vissa linjer än på andra.

Under rasens 30-åriga historia i Sverige finns också en strävan att bibehålla rasen som den sunda, eleganta och vackra hund med dess vita päls och karaktäristiska mörka pigment. Rasen har inte lyckats få någon större homogenitet, men japanska experter menar att de olika typerna måste tillåtas inom ramarna för vad standarden tillåter då den moderna Japanska Spetsen bygger på minst tolv olika grundtyper och ursprungshundar: Dessa har idag minimerats ner till 4 grundläggande typer om olika karaktäristika:

a) Hakuo – En lätt och något längre kroppsbyggnad med medellånga ben, ett mellanstort huvud, och har ett spetsigt nosparti. Storleken är mellanstor – liten, pälsen är ganska kort, det är en smidig hund med ett livligt temperament.

b) King-Light utmärker sig av ett ganska litet huvud, en kort och inte särskilt elegant hals. Storleken är mellanstor – liten med ganska korta ben. Den har en tendens till ha mindre än normal pigmentation, dock har den mycket päls av korrekt kvalitet och längd.

c) Lassie – karaktäriseras av att storleken är över medelstorlek och den är kraftigt byggt. Den har ett majestätiskt rörelseschema ett stort och uttrycksfullt "ansikte" och en fin, extremt vit päls och temperamentet är inte alltid lättkontrollerat.

d) Hi-Crown är typisk med en solid kroppsform, en kort och mindre elegant hals, korta ben, ett stort runt huvud med ett relativt kort nosparti. mellanstor – liten storlek (pga de för korta benen) en kraftig päls som dock är av icke önskvärd kvalitet och färg. Till sin fördel har den att den är den tyst och snäll i temperamentet.

Den mest önskvärda typen i Japan är en kombination av Hakuo och Lassie. King-Light är också en typ som mycket eftersöks, men den är inte genetiskt dominant och därför svår att bibehålla.

I Japan ses Hi-Crown typen som "mindre önskvärd" då päls och storlek (egentligen för korta ben) inte sammanfaller med vad som är önskvärt på rasen enligt Nippon Spitz Association.

Japanska experter menar att den dominerande typen i Europa och speciellt i Skandinavien är av Hi-crown typ och förbättrad Hi-Crown typ då det var den typen av hundar som exporterades på 1970 talet. Eftersträvan till en mindre hund då standarden under en period krävde max 30-33 cm för hanar gjorde också

att den typen favoriserades i avel under rasens första decennium i Sverige. Dock finns idag inga utpräglade linjer utan man kan se och känna igen dragen från ursprungstyperna.

Idag kan man se den förbättrade Hi-Crown typen som mest dominanta i Sverige.

Under de 30 år som rasen funnits har ett fåtal hundar importerats och nästan all avel i Skandinavien, England och Australien är baserad på de ca 30 hundar som kom till Sverige på 1970-talet. Det har inte kommit in något nytt avelsmaterial direkt från Japan under 1980-och 1990-talet pga. de stränga införselregler som Sverige haft. Men nu med något lättare införselregler har vi fått in hundar från bl.a. Italien med föräldrar från Japan.

Översatt från boken "The Japanese Spitz" med tillåtelse från författaren Mr Marco Piasentin.

Nuläget

Japansk spets har, trots sina få individer som start material i Sverige, lyckats hålla väldigt stor bredd på hanhundar i aveln. JSK har visat hanhunds statistik på använda hanar sedan 1995. Rasen har en god spridning på sina gener, och få recessiva defekter har dykt upp. I början av 1990-talet finns 3 kända fall av njurdefekten PNP. Dessa hundar är obducerade och PNP konstaterad. Efter dessa 3 fall har inga flera linjer drabbats. Tandstatusen är avsevärt förbättrad, liksom sundhetstänkandet bland våra uppfödare. De flesta uppfödare kontrollerar knälederna på sina avelsdjur idag. JSK har begärt centralregistrering, utan hälsoprogram av knälederna hos SKK, för att få en bättre kontroll och statistik på rasen. I slutet av 1990-talet visade AD röntgen av flera äldre hundar ett oroväckande resultat. Vi hade då ett möte med Lennart Swensson, där vi beslutade att försöka röntga så många 1 - 1,5 år gamla hundar som möjligt. Detta för att veta om det är en ärftlig defekt eller om vi helt enkelt får förslitningar på våra rörliga hundar. Medlemmar och uppfödare har ställt upp mycket bra i denna utvärdering, som har skett på frivillig basis. Vi kan konstatera att det är ganska få hundar som drabbas av AD i tidig ålder. Se statistiken nedan.

AD-röntgade Japanska spetsar

År	Ant. Undersökta	Ua	Lbp	Mbp	Kbp
1986	1		1		
1990	1			1	
1991	3	1	1	1	
1993	3	2	1		
1994	5	4	1		
1995	12	9	2	1	
1996	11	10	1		
1997	11	9	2		
1998	14	13	1		
1999	26	26			
2000	19	18	1		
2001	22	22			
2002	12	11	1		

Listan ovan presenterar undersökta hundar födda angivet år.

Antal födda japanska spetsar fr.o.m. 1986 t.o.m. 2002 = 3502 Av dess är 140 st AD-röntgade, 15 st är defekta.

Röntgad 12-18 mån.	88 ua	4 bp
Äldre röntgade	37	11

HD-röntgade Japanska spetsar

År	Ant. Undersökta	Ua	1,C	2,D	3-4,E
1982	1				1
1986	2	1	1		
1987	2	2			
1988	2	2			
1989	2	2			
1990	6	6			

1991	6	5	1	
1992	2	2		
1993	6	5	1	
1994	5	5		
1995	16	15	1	
1996	11	11		
1997	12	9	3	
1998	13	13		
1999	26	25		1
2000	20	19	1	
2001	23	21	2	
2002	12	12		

Antal födda Japanska spetsar fr.o.m. 1982 t.o.m. 2002 = 4120. Av dessa är 167 st HD-röntgade, 12 st är defekta.

Officiellt Patella undersökta Japanska spetsar

År	Ant. Undersökta	Ua	Pat M1	Pat M2	Pat M3
1994	2	2			
1996	3	3			
1997	9	8		1	
2000	15	14	1		
2001	22	22			
2002	15	13	1	1	

Observera att vi nyligen börjat registrera patella resultat hos SKK. Många undersöker fortfarande sina hundar av "icke godkända veterinärer". 66 Japanska spetsar är undersökta och 4 defekta, på officiell avläsning.

Antal valpar i genomsnitt/kull. Av denna statistik kan vi utläsa att antal valpar/kull ökar. Det innebär att vi inte har någon begynnande inavelsdepression.

2003 = 3,52 valpar/kull	39 olika hanar på 54 kullar
2002 = 3,48	29 olika hanar på 40 kullar
2001 = 3,30	37 olika hanar på 53 kullar
2000 = 3,69	41 olika hanar på 45 kullar
1999 = 3,27	35 olika hanar på 44 kullar

2003 hade vi 3 hanar med fler än 10 valpar på totalt 54 kullar

2002	4 "	40 "
2001	4 "	53 "
2000	1 "	45 "
1999	0 "	44 "
1998	1 "	45 "
1997	5 "	58 "
1996	3 "	73 "
1995	6 "	61 "

Denna statistik medföljer hanhundslistan som presenterats varje år sedan 1995. Där kan varje intresserad uppfödare bedöma hur mycket olika hanar har påverkat avkommorna de senaste åren samt jämföra hur stor inverkan på årets kullar som egen hane har i förhållande till andras hanar.

Effektiva avelsbasen i Japansk spets. Den effektiva avelsbasen kan man räkna ut i programmet Genetica. Observeras bör dock att beräkningarna görs på slumpvisa urval av kullar i rasen. Beräkningarna blir en uppskattning och vi har kört programmet 4 gånger och tagit ett medelvärde.

Beräkningarna omfattar 295 slumpvalda kullar. Rasen har 322 kullar med 1023 hundar under åren 1998-2003. Till dessa kullar har 79 kombinationer föräldradjur använts med samma inavelsgrad som i verkligheten. Önskvärt vore att vi låg över 100.

På dessa 4 beräkningar hade vi möjlighet att använda 419, 69, 84, 127 kombinationer föräldradjur. Medelvärdet blir 175 st, vilket är mycket lovande och ger uppfödarna möjlighet till att göra ändå fler kombinationer än vi nu gör. Inga hundar har spärrats för avel vid beräkningen, vilket gör att det bör bli färre hundar tillgängliga eftersom vi inte bör använda HD AD och Patella defekta hundar, bl.a. Vi kan här konstatera och tro att vi fortfarande håller en god bredd på vårt avelsmaterial.

Nedan visar vi inavelsstatistiken de senaste 5 åren på hela vårt avelsmaterial. I denna siffra finns enstaka import medräknade. Denna statistik visar också mycket lovande siffror för framtiden. Om

uppfödarna tänker på att inte öka inavelsgraden över snittet nedan så kommer vår ras ha stor chans att fortsätta vara lika frisk och sund som den är idag.

Inavelsgraden de senaste 5 åren:	År	Antal	Inavel %
	1999	146	3,9
	2000	175	2,8
	2001	171	3,1
	2002	146	2,6
	2003	198	2,1
Totalt		836	2,9 % snitt

Källor för informationshämtning har varit en enkät till alla medlemmar i Japanska spetsklubben, den gav oss ett mycket bra underlag när det gäller rasens hälsostatus.

JSK fick svar av 113 hundägare. Dessa hundar är av blandad ålder från valp till mycket gamla hundar. Ur enkätsvaren kan man utläsa att vår ras är fortsättningsvis en sund och frisk ras, med mycket få problem. Man kan dessutom av svaren att döma läsa att rasen har en tendens att leva länge med mycket få problem.

Uppfödarenkät är också en av grunderna för klubbens ras material. Rasen har få komplikationer vid parning och förlossning, snittet på antal valpar i våra kullar ligger runt 3,5 valpar och dödstalet på våra kullar är lågt i antalet.

JSK har också skrivit och tillfrågat de försäkringsbolag som är de största på hundförsäkringar i Sverige, av de svar JSK fick kan man se att rasen har de problem som är överlag vanligt bland alla raser registrerade i Sverige.

Försäkringsbolagens statistik skiljer sig inte bland bolagen utan är mer eller mindre den samma. Japanska spetsen ligger med låg premie i alla bolag utom Agria.

Mentaliteten hos den japanska spetsen skall vara pigg vaken och full av liv. Av enkät svaren att döma kan man läsa att de flesta Japanska spets ägare inte har några problem eller upplever inte sina hundar som problemfyllda. Japansk spets klubb har som mål att i framtiden försöka få en mentalhundsbeskrivning på rasen, gärna förlagd i samband med vår årliga specialutställning.

Mål

Att bibehålla rasen lika frisk och sund som den är i nuläget, genom att fortsätta samla information om rasens hälsostatus. Information till alla om insamlade uppgifter.

Att ta fram en mentalhundsbeskrivning på rasen.

Arbeta aktivt för att avelsbasen EJ ska bli mindre. Genom att publicera kullstatistik varje år, fortsätta publicera hanhunds statistik samt hålla service till uppfödarna.

Att arbeta för att ALLA uppfödare patella kontrollerar sina hundar hos godkända veterinärer med specialkompetens, så att resultaten registreras på SKK och vi kan få en bättre överblick på rasens patella utveckling. Att påverka våra nya och gamla uppfödare till att även få valpköpare att göra detsamma.

Avelsstrategi:

Patella undersökningarna kommer framöver att styras med att valpförmedlingen hos JSK endast förmedlar valpar efter officiellt undersökta hundar. Övergången kommer att ske när klubben anser att tiden är rätt. Ang. HD AD kontrollerna kommer dessa även framledes att vara frivilliga. Något hälsoprogram är inte aktuellt. Dom resultat som kommer in blir publicerade i vår klubbtidning. Beslut är taget att statistik ej får redovisas i % eftersom det snedvrider resultaten på raser med liten population. Antal ska anges.

Tidsplan

Avelskommittén skall utvärdera RAS vart tredje år för att se om nya recessiva anlag kommit fram eller om nya prioriteringar skall göras.

En medlem ska kunna be avelskommittén att revidera RAS tidigare än om 3 år om något allvarligt inträffar i rasen. Avelskommittén bedömer om så ska ske.

Avelskommittén har förankrat RAS genom Medlemsenkät, Uppfödarenkät samt information från Försäkringsbolag. 2 uppfödarmöten samt kommittéarbeten. Publikationer i JSK bladet.